

Список використаної літератури

1. Brame, C. J. Effective educational videos. Retrieved [2022] from <http://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/effective-educational-videos/>. 2015
2. Guo P. J., Kim, J., Rubin, R. How Video Production Affects Student Engagement: An Empirical Study of MOOC Videos. In Proceedings of the First ACM Conference on Learning. Scale Conference, 2014, (pp. 41-50). New York, NY: Association for Computing Machinery. <https://doi.org/10.1145/2556325.2566239>
3. Kay R. H. Computers in Human Behavior. 2012, №28, p. 820–831.
4. Mayer R. E. Applying the science of learning: Evidence-based principles for the design of multimedia instruction. Cognition and Instruction. 2008, №19, p. 177-213.
5. Mayer R. E., Johnson C. I. Revising the redundancy principle in multimedia learning. Journal of Educational Psychology. 2008, №100, p. 380-386.
6. Mayer R. E., Moreno R. Nine ways to reduce cognitive load in multimedia learning. Educational Psychologist. 2003, №38, p. 43-52.
7. Sweller J. Cognitive load during problem solving: Effects on learning. Cognitive Science. 1988, №12, p. 257-285.
8. Sweller J. Cognitive technology: Some procedures for facilitating learning and problem-solving in mathematics and science. Journal of Educational Psychology. 1989, №81, p. 457-466.
9. Sweller J. Cognitive load theory, learning difficulty, and instructional design. Learning and Instruction. 1994, №4, p. 295-312.
10. Настас Д. Л. Використання відеолекції у педагогічній діяльності для підвищення ефективності сприйняття навчального матеріалу студентами. Вища освіта. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2018, №7, с. 3-9.

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИЙ ПІДХІД
ЯК СКЛАДОВА ЯКІСНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Бєлікова І.В.¹, Ляхова Н.О.¹, Хорош М.В.¹, Руденко Л.А.²

¹Полтавський державний медичний університет

²ALUNA Publishing house, Konstancin-Jeziorna, Poland

Висвітлено принципи студентоцентрованого навчання й можливості їх реалізації з метою організації якісного освітнього процесу в сучасних умовах.

Ключові слова: студентоцентрованість, компетентність, мотивація, якість освіти.

The article is devoted to the principles of student-centered learning and the possibilities of their implementation in order to organize a high-quality educational process in modern conditions.

Keywords: student-centeredness, competence, motivation, quality of education.

В основу студентоцентрованого навчання покладено ідею максимального забезпечення здобувачів освіти шансом отримати якомога більше знань і опанувати навички, які зроблять їх конкурентоздатними фахівцями на ринку праці, підвищення їхньої цінності серед роботодавців.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» студентоцентроване навчання - підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

- заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу [3].

Крім загальновідомих ознак студентоцентрованого підходу (оприлюднення освітніх програм, залучення стейкхолдерів до розробки освітніх програм, моніторинг програм та їх перегляд, урахування потреб здобувачів вищої освіти шляхом вибору ними індивідуальної освітньої траєкторії) є й інші складові якісних освітніх послуг.

До принципів студентоцентрованого навчання належать такі:

1. Викладач – не лектор, а фасилітатор у навчальному процесі;
2. Менше лекцій – більше досліджень, дискусій і проектних робіт;
3. Застосування методики «flipped learning» («перевернуте навчання»);
4. Застосування методики «problem based learning» (проблемне і проблемно-орієнтоване навчання);
5. Застосування clicker.

Метод «перевернуте навчання» – це педагогічна модель, в якій зміщуються акценти з типової подачі лекцій на домашнє опрацювання матеріалів курсу. Короткі відеолекції студенти переглядають удома, а час на занятті використовується для обговорення проблемних питань, розв'язування розвивальних задач, роботи над проектами або активних дискусій. Відеолекція часто розглядається як ключовий компонент у перевернутому навчанні. Такі лекції створюються й розміщуються на будь-якій платформі у всесвітній мережі «Інтернет» або обираються з онлайн-сховища. Немає єдиної моделі для перевернутого класу – цей термін широко використовується для опису практично будь-якої освітньої структури, яка передбачає попередній запис лекцій, за якими проводять заняття в аудиторії.

Методологія «problem-based learning» – навчання, засноване на розв'язанні проблем. Цей тип навчання може реалізовуватися окремо або в поєднанні з проектуванням (projectbased learning) чи дослідженням (researchbased learning).

Клікер (clickers) – це пристрій, який стає дедалі популярнішим у навчальних закладах, оскільки дозволяє студентам миттєво й анонімно відповідати на запитання. У свою чергу, професори можуть проводити моніторинг від-

відувань їхніх класів студентами (це і була початкова мета), розвивати дискусію в класі, на підставі відповідей студентів скласти діаграму, швидко зібрати дані та згрупувати їх необхідним чином, зручним для сприйняття аудиторією, тощо. Використовують клікери в Гарварді, Northwestern University, Університеті Каліфорнії й інших університетах [4].

Одним зі студентоцентризованих підходів вважають холистичне навчання – концепцію створення навчального процесу, що розглядає цілісність сприйняття людиною інформації через поєднання фізичного, естетичного, інформаційного, емоційного, аудіо-візуального і духовного джерел сприйняття інформації.

Базові принципи холистичного навчання такі:

- зв'язність - перехід від фрагментального підходу в навчальній діяльності до підходу, який створює зв'язки на кожному рівні навчання;
- включення - застосування широкого спектра навчальних підходів для людей із різними потребами;
- рівновага - розпізнавання й підтримка взаємодоповнювальних аспектів особистості (наприклад, аналітичне й інтуїтивне мислення).

Особливе значення має компетентнісний підхід. Успішним навчання буде тоді, коли особа здатна активізувати свої знання, ставлення й навички в певній ситуації. Компетентнісний підхід орієнтує на побудову навчального процесу відповідно до очікуваного чи бажаного результату.

У Законі України «Про вищу освіту» зазначено, що компетентність – це здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Державний освітній стандарт фахівців у галузі охорони здоров'я («Медицина», «Педіатрія», «Стоматологія», «Громадське здоров'я» та ін.) передбачає перелік інтегральних, загальних і фахових компетентностей та нормативні результати навчання.

У сучасному буремному світі проблема якості належить до числа основних завдань, які стоять перед закладами вищої медичної освіти. Освітній процес пов'язаний і з якістю професійної підготовки викладачів, і з якістю навчальних програм освітньої підготовки, якістю базової підготовки студентів та їхніх людських якостей, якістю інфраструктури вищого навчального закладу і створеного в ньому освітнього середовища.

У сучасних умовах процес трансформації викладача з носія знань у організатора й консультанта в освітньому процесі має передбачати забезпечення можливостей підвищення кваліфікації самого викладача або його перекваліфікації (за умови необхідності) з урахуванням відповідних змін. Це стосується не тільки професійних знань викладача, а й підвищення кваліфікації в методиках викладання й оцінювання знань студентів, інформаційних технологіях менеджменту освітнього процесу.

Таким чином, втілення основ студентоцентризованого підходу, окрім зміни в організації процесу навчання, вимагає формування відповідної матеріально-технічної бази освітнього процесу. Це стосується технічного забезпечення процесу навчання (технічних засобів передачі й обміну інформацією, засобів презентації тощо) і його проведення.

Модель студентоцентризованого підходу не буде спрацьовувати без наявності вмотивованого студента. Не викликає сумніву, що вмотивованість має суттєвий вплив на отримання певної професійної освіти й подальшої роботи за здобутим фахом.

Навчальна мотивація – це система природних, соціальних і особистісних факторів, які спонукають індивіда до тримуватися процесу навчання, упливати на характер і забезпечувати ефективність цього процесу. Відсутність одного з факторів може призвести до мотиваційної деформації. Ознаки повноцінної навчальної мотивації такі: полімотивованість навчальної діяльності (має охоплювати і пізнавальні мотиви, і широкі соціальні мотиви навчання й мотиви досягнення тощо); структуровані мотиви (поєднання мотивів у систему); ієрархія мотивів (виокремлення головних і другорядних); розвиток (ускладнення) мотивації навчальної діяльності; підвищення стабільності й усвідомлення мотивів; далі перерозподіл співвідношення зовнішніх і внутрішніх мотивів, де переважають останні [1;2;5].

Отже, студентоцентризований підхід – це сучасний вимір організації освітнього процесу, але відсутність відповідної підготовки науково-педагогічного і педагогічного працівника, недостатність матеріально-технічного оснащення закладу вищої освіти, відсутність у студентів мотивації до навчання можуть поставити під загрозу якість освіти.

Список використаної літератури

1. Белікова І.В. Формування професійних компетенцій магістрів медицини в аспекті розвитку системи громадського здоров'я в Україні/ Белікова І.В., Ісламзаде І.Ф., Костріков А.В., Ляхова Н.О., Хорош М.В. //Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні: матеріали навч.-наук. конф. – Полтава, 2019.– С.12-13.
2. Дробот О. В. Мотивація студентів до дистанційного навчання в умовах пандемії/ О. В. Дробот// Психологія та соціальна робота.– 2020. – Вип. 1 (51).– С. 69-85.
3. Закон України «Про вищу освіту». Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Oksana Kovtun, Valentyna Krykun. Методологія застосування технології «перевернутого навчання» (flipped learning) у процесі підготовки майбутніх учителів іноземної мови/Електронне наукове фахове видання "Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету", с.153-160. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s14>
5. Растворов О. А. Вмотивованість як чинник формування професійної спрямованості у студентів медичного ВНЗ / О. А. Растворов, І. О. Растворов //Медична освіта.– 2018.– №4. –С. 161-165DOI: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2018.4.9387>